

REDACTIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfild & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
banii pentru o publicare. Pub-
licați mai dese după tarifa
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în ne-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la denii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șese
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șese luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 135.

Brașov, Vineri 20 Iunie (3 Iulie).

1903.

Khuen și naționalitățile.

Dis'am, că fostul Ban al Croației, actualul ministru-president, contele Khuen, nu va avea nici voie, nici răgaz de a se ocupa de raporturile dintre Maghiari și celelalte naționalități din țară.

Am avut dreptate. Contele Khuen-Hedervary a vorbit numai de relațiunile cu Croații, er în ce privește naționalitățile nemaghiare din Ungaria și Transilvania nici că admite, că între aceste și elementul dela putere ar pute să existe orecari raporturi de drept, ci afirmă numai, că interesele lor, neputându-se deosebi de cele ale Maghiarilor, le impune datoria de a stăruii pentru întărirea și înflorirea maghiarimeii și pentru lățirea limbei maghiare, căci „când îi va merge bine Maghiarului, le va merge și lor bine“.

Contele Khuen nici nu vorbește de „naționalități“, ci îi place a vorbi de „alte elemente“ din țară, pe care le împarte în „elemente“, cari se alipesc de stat și iubesc patria comună, și în „elemente subversive“, cari amenință aci sistematic, aci sporadic „unitatea țării“ și „caracterul ei politic maghiar“. O singură dată contele Khuen vorbește în discursul său și de „cetățenii nemaghiari“, acolo unde afirmă, că interesele acestora nu se pot separa de ale Maghiarilor. Cuvântul „naționalități“ se ferește și densul a-l întrebuința, cum a știut să-l încunjure și Coloman Szell acum patru ani, când și-a espus programul.

Cei ce au urmărit în anii din urmă cu atențiune părerile unor diare germane asupra cestiunei naționalităților în Ungaria, își vor aduce aminte, că încă înainte cu 8—9 ani se putea ceti prin corespondențele acelor diare, că există planul, ca să fie aleși în dietă vre-o 30—40 de deputați ai naționalităților, și că unul dintre bărbații, cari ar fi chemați să ducă în împlinire acesta, ar fi Banul Khuen-Hedervary. Unele vorbeau și de Szogyenyi, actualul ambasador la curtea berlinesă. Se scie, că contele Khuen deja pe la 1899 era s'ajungă în fruntea guvernului unguresc, decă partidul liberal nu se opunea acestei combinațiuni.

Reamintim aceste pentru a da ocaziune cetitorilor noștri să judece, cum contele Khuen, care acum a ajuns în capul ocârmuirei, ar înțelege eventual acea rezolvare a cestiunei naționalităților, ce se ventila pe atunci în foile germane.

E probabil ca, decă o va pute-o duce până la toamnă, contele Khuen-Hedervary să încerce în adevăr o astfel de soluțiune, permițând ca la eventualele noue alegeri dietale să fie aleși o duzină sau două de deputați dintre elementele nesubversive ale cetățenilor nemaghiari.

Atunci ministru-president va desfășura stégul absolutei solidarități de interese ale cetățenilor nemaghiari cu elementul maghiar stăpânitor și, în sensul declarației sale

de alaltăeri, va dice cătră noii deputați: haideti să ne iubim ca frații, căci nimic pe lume n'are să ne deosebescă, ci uniți avem să fim bucurându-ne împreună de înflorirea limbei și a culturai maghiare!

A încercat primul ministru și în cei 19 ani trecuți, cât timp a fost Ban al Croației, să niveleze tot ce se opunea acolo „bunei înțelegeri“ și „iubirii de țară“, propoveduite de el. Și unde a ajuns după atâta timp?

Se mai pôte întembla — de va avé țile cabinetul Khuen-Hedervary — ca, crescând incurcăturile din interiorul monarhieii, colo în sferele determinante să străbată în cele din urmă convingerea, că totuși a fost o mare greșală politică de-a părăsi de tot și cu atâta indiferență cauza naționalităților din Ungaria.

Atunci — decă naționalitățile la rândul lor vor sci să convingă pe cei dela guvern, că ele mai au și interese, cari pretind o specială îngrijire și scutire prin garantarea de drepturi egale cu ale Maghiarilor — pôte să sosescă un moment, când șeful guvernului va trebui să-și dice, că n'ajunge să avizeze pe cetățenii nemaghiari numai la supunere și la solidaritate cu cauza maghiarimeii, ci trebuie să se gândescă și la regularea raporturilor de drept dintre elementele nemaghiare și elementul maghiar domnitor.

Crisa austriacă. Ministrul Koerber a luat încă Vineri hotărîrea de a-și da demisiune. M. Sa sa întors în consecință în ziua de 30 Iunie din Braunau la Viena. La gară a dis către un deputat: „Anul acesta și eu mi-am pierdut concediul“. Dimisia este motivată prin evenimentele din Ungaria în special prin declarațiile lui Khuen, că el are de gând a desbata pactul în cursul sezonului de vară. Vădând Khuen, că nu-și va pute împlini așa repede, ce-și propusese, a amânat pe toamnă pactul, ceea ce a produs o ușurare în crisa austriacă. Maiestatea Sa încă n'a decis asupra dimisiei.

Regele Carol și ofiterii sârbi. Diarul parisian „Le Journal“ publică următoarea telegramă din St. Petersburg: „Actul insolent al ofiterilor sârbi cari au adresat o telegramă injuriösă regelui Carol al României, demisionat din gradul său de colonel de onoare al regimentului 6, a produs o forțe superătore impresie și va da, se crede, noului suveran o mai mare autoritate pentru a repudia relele elemente din corpul său de ofiteri“.

„Eta care e impresia generală la St. Petersburg“.

In telegramă ofiterii sârbi spuneau în substanță cam următoarele: „Nu credem, ca Regele Carol să-și dea demisia din comanda regimentului 6, tocmai el, care s'a folosit de-o tradare spre a se urca pe tronul României“.

„Jurnalul“ din Bucuresci reproducând această scire dice: „Să vedem decă guvernul nostru va sci să obțină satisfacție pentru îndrăznețul ultragiu adus de asasinii galonați din Belgrad, Regelui României“.

Khuen-Hedervary in dietă.

Ședința de la 30 Iunie.

In numărul nostru de ieri am semnalat furtuna cea mare ce au produs-o declarațiile noului ministru president Khuen-Hedervary privitoare la proiectele militare. Din chipul cum a fost primit Khuen-Hedervary și judecând după violența cu care a fost tractat tocmai din partea acelorora cu care încheiase de curând faimosul „armistițiu“, reiese clar, că sörtea ce i-se pregătesce cabinetului Khuen nu e din cele mai bune. Dér să lăsăm să urmeze raportul asupra ședinței de Marți a dietei:

Introducerea.

Presidentul Apponyi deschide ședința și anunță, că br. Geza Fejervary renunță la mandat.

Membrii guvernului întră în cameră. Ei sunt primiți cu strigări de „éljen“ în dreapta și cu „jivio“ în stânga.

Presidentul face atenți pe deputați, că numai Croații au dreptul de a vorbi croatește în dietă.

Pichler: E o rușine pentru majoritate, că Tomasić a devenit ministru. Numirea lui Tomasić este o ticăloșie.

Gabányi: Tomasić se retragă ceea ce a spus aici. (Alusiune la declarația lui Tomasić cu privire la pretensiunile maghiare față cu armata).

Pap Zoltan: Hedervary a cădut. — Kubik: Tomasić se-și dea dimisia. — Presidentul chemă la ordine pe Pap și Lengyel — Lengyel: Mulțumesc! Jivio!

Se citește rescriptele prea înalte privitoare la demisionarea lui Coloman Szell și la numirea lui Khuen Hedervary.

Programul lui Khuen Hedervary.

Contele Carol Khuen-Hedervary spune, că vré să comunice camerei deputaților principiile și direcțiile, de cari va fi condus guvernul. Inainte de toate trebuie să se restabilescă ordinea constituțională. Greutățile ce s'au ivit în decursul desbaterei proiectului de recruți formeză punctul de mâncare a intreruperii desbatelor. Din punct de vedere parlamentar nu pôte recunosc de corectă și îndreptățită procedura de a se împiedeca validitatea voinței majorității...

Ugron G.: Nu voința majorității, ci voința țării este hotărîtore. Majoritatea țe nimic, țera e totul.

Kubik B: Prima e națiunea, apoi urmază majoritatea.

Khuen Hedervary: A trebuit să se caute modalitatea, care să facă să eșim cât mai curând din această situațiune. Timpul e înaintat. E deci în interesul statului, ca desbateri acestui proiect de lege să se suspendeze de ocamdată. (Sgomot îndelungat, mișcare și strigări în dreapta: de ocamdată.)

Pap Zoltan: Stăm strălucit!
Hollo L.: Noi să vă scötem din cursă?

Barabas B.: Suntem trași pe sförä, d-le ministru president, o să ne scim ajula. (Mare sgomot în stânga extremă.)

Presidentul: Rog liniște. Să ascultați mai întâi pe orator, apoi să vă faceți observările.

Barabas B.: D-l ministru president să pôte duce acolo de unde a venit.

Polonyi G.: Asta e călcarea cuvântului.

Barabas B.: Ne-a tras pe sförä, da, ne-a tras pe sförä.

Presidentul: Rog liniște.

Mezőssy B.: Să-a călcat cuvântul! (Mare sgomot în stânga extremă.)

Presidentul chemă la ordine pe mai mulți deputați din partidul independist.

Leszkay: C'un om, care-și calcă cuvântul, nu stăm de vorbă.

Krasznay F.: Alt-ceva n'a spus nouă (Strigări în stânga extremă: Ne-a înșelat!)

Leszkay: Permis este a minți?

Presidentul: Rog să ascultați pe orator.

Fay: Nu putem discuta cu cel ce o începe cu minciuna. Ne-a tras pe sförä.

Presidentul spune, că decă nici pe el nu vor să-l asculțe, atunci nu răspunde de menținerea ordinei parlamentare.

Kubik B.: Nu suntem obișnuiți cu călcarea cuvântului.

Presidentul: Rog să fiți liniștiți, căci la din contră voiți aplica măsurile la cari îmi dau drept regulamental camerei.

Khuen Hedervary: Să nu continuăm desbaterea proiectului (militar) până când nu se va revidui legea despre organizarea armatei. (Vii aprobări în dreapta. Contele Andrassy T.: Să vă fie rușine. Kubik să și cêră scuse!)

Hollo L.: Pace va fi numai cu prețul concesiunilor, altfel nu.

Khuen-Hedervary... căci legea militară definitivă și de altfel va cuprinde sporirea contingentului, așa cum s'a cerut prin proiectul actual. Guvernul în interesul apărării țării, nu pôte renunța la principiul necesității sporirii contingentului de recruți... și numai de ocamdată pentru acest an renunță la această sporire. Guvernul va cere, deci, pentru anul acesta contingentul de recruți în proporția de până acum. In urma acesta dispare piedeca, ce s'a pus desbaterilor regulate în cameră și acum în primul rând...

Ugron G.: Decă va fi și limba de comandă maghiară.

Khuen-Hedervary... putem să desbatem indemnitatea financiară, prin ceea ce se face sfârșit stării înafară de lege. Apoi trebuie să ne îngrijim de a da constințire legală stării budgetare în afară de lege, adecă indemnizarea tuturor cheltuelilor și încassarilor ce s'au făcut în timpul cât a durat starea de ex-lex. Vine apoi rândul la desbaterea proiectului de recruți; urmază budgetul pe 1903. Una din agendele urgente e desbateri legilor pactului. Ele reclamând timp îndelungat, nu vor pute fi desbătute înainte de vacanța de vară. Aceste proiecte trebuiesc votate și primite, căci până atunci nu va dispăre nesiguranța ce apasă viața noastră economică.

După proiectele acestea indicate ca absolut necesare, ar fi să urmeze regularea salariului funcționarilor, investițiunile de stat și eventual proiectul colonizării; tocmai așa ca și regularea definitivă a valutei, situația funcționarilor administrativi etc.

Ținem strins la baza, care s'a dovedit în cursul a 35 ani atât de salutară (art. de lege XII din 1867). Legea aceasta cuprinde în sine alianța celor două state ale monarhieii, ea dă garanții gradate pentru apărarea intereselor țării. Liniștiți putem constata, că conducerea afacerilor esterne ale monarhieii. (Mare sgomot în stânga extremă: Monarchie? Ce avem noi cu monarhia? E vorba aici de Ungaria)... coresponde intereselor noastre, intru cât ea garantază pacea, gajul existenței triplei alianțe. Neclintiți vom sustinē basa această și vom împiedeca ori-ce tendință îndreptată contra ei.

Ugron G.: Apoi fugiți dinaintea Muscalului și Prusului. (Mare sgomot.)

Khuen-Hedervary: Comuniunea armatei este atât în interesul forței de apărare a monarhieii austro-ungare, cât și în interesul apărării patriei noastre cea mai bună și mai corăspundătoare instituțiune; vom menținē-o deci în totă întregitatea ei și vom promova dispozițiunile, cari nici-odată nu se opun intereselor națiunei...

Ugron G. Nu vorbi în rebus-uri. Spune, ce voiescî adevărat!

Khuen-Hedervary: În numele guvernului spun, că declarațiile ce le-a făcut guvernul antecesor, cu ocazia desbaterii proiectului de recrută, le susținem și noi în totă estensiunea și forma lor...

Hollo L.: Atunci e păcat, că s'a dus Coloman Szell.

Khuen-Hedervary: Guvernul, în fruntea căruia am norocirea de a fi, își bazează activitatea sa, conform tradițiilor naționale istorice, pe *principiul liberalismului*.

Ugron G.: Tradiția a fost, că *Maghiarul fu spânzurat*.

Khuen-Hedervary: Menținem programul fostului guvern și contăm la concilierea întregii camere. Toți vrem binele patriei și de aceea n'asî vreau ca cuvintele mele să fie considerate drept frase.

Cred a-se servi mai bine scopurile statului maghiar, decât se vor întări *Maghiarii*, cari și în privința istorică au dat timbru acestui stat. În Ungaria nu recunoștem decât cetățenii maghiari și pe baza legilor vom născuți să validăm în tot chipul limba maghiară. (Aprobări în dreptă. Strigări în stânga extremă: Și în armată?) De aici însă nu urmează, ca să aruncăm schinteia unei acolo, unde scopul ni-l putem ajunge și prin izbire. Scim, ba presupunem, că atunci când stăm pe baza legii, putem conta la alipirea către stat a tuturor elementelor din țară. Din contră însă oricât de atent, ce s'ar face în privința unității țării, a caracterului ei maghiar politic și ca devine periculos, îl vom pedepsi. Să nu credă nimeni, că interesele cetățenilor de limbă nemaghiară pot fi separate de interesele Maghiarilor. Legătura istorică comună este o forță. Atunci o are și o va avea bine oricând în țera acăsta, când și Maghiarului îi merge bine; decadența Maghiarilor, în mod necesar ar cauza și decadența celorlalte elemente.

În raporturile noastre cu *Croația*, guvernul își va da silința a tranșa cât mai curând pactul financiar. Pe terenul *finanțelor* vom să fecem economiile necesare. Ce va trebui statului, vom da și garanții, ca să nu sufere creditul său. Și fiindcă viața de stat reclamă pretențiuni tot mai mari, politica noastră financiară și economică se va îndrepta într'acolo, ca *agricultura, industria și comerțul* să fie deopotrivă împărțite de ajutorul statului.

Incheie cu cuvintele lui Szechenyi: *Ungaria n'a fost, ci va fi.*

Atitudinea partidelor.

Francisc Kossuth (în numele partidului kossuthist) spune, că discursul-program al primului-ministru n'a fost norocos. Când am avut tratări cu d-l prim-ministru, ni-s'a promis, că va lua de la ordinea șilei proiectele militare și n'au să mai vie nici-o dată în dietă. Acum d-l prim-ministru spune, că numai de-o dată le ia de la ordinea șilei. Ei bine, imi țin de datorință a declara, că ori când guvernul ar veni să ceră țării dare în sânge mai mare și n'ar da în schimb ceea ce numim *succese naționale*, pe noi are să ne găsească adversarii lui, adversarii neclintiti. Nu ni-e simpatic d-l ministru-președinte când ni se prezintă cum s'a prezentat. Guvernul Szell n'ar fi fost silit să se retragă, decât i-s'ar fi dat lui „concesiunile” ce i-s'au dat lui Khuen-Hedervary. Dacă el ar cunoșce stările de la noi, n'ar fi dat un portofoliu lui Tomasi, care prin ultima sa vorbire în parlament, a produs antipatie. Scopul nostru a fost, să scotem țera din ex-lex, nu vom jertfi însă și nu vom ceda nimic. Vom pretinde armată independentă maghiară, cu limbă și emblemă maghiară. Vom pretinde teritoriu vamal independent și bancă maghiară. Vom lupta cu armele antecesorilor noștri. Cari sunt aceste arme, nu voiți spune ați.

Ivanka Oscar (liberal) declară, că guvernul poate conta cu siguranță la sprijinul acestui partid, însă a făcut întrebare în ce privește promisiunile, ce s'au dat de guvernul trecut referitor la „dorințele naționale”.

Contele Ioan Zichy (în numele partidului popular catolic) declară, că partidul său menținând neatins punctul de privire de până acum, va lupta cu deplină lealitate contra actualului guvern.

Szederkényi N. (în numele fracțiunii așa numite ugronistă) declară, că partidul său va continua lupta pe baza punctelor cunoscute. Nu se mai pot amâna cestiunile naționale privitoare la armată.

Tot Martii Khuen-Hedervary și membrii cabinetului său s'au prezentat în camera magnaților.

Lupta in partidul independist.

Martii seara până târziu în noapte a fost mare luptă în sfatul clubului independiștilor între aderenții personali ai lui Kossuth și între aceia ai lui Barabas. Resultatul a fost o scisiune în sinul independiștilor.

Kossuth și amicii săi personali dic, că independenții trebuie să se țină de învoiala făcută cu Khuen-Hedervary, ér Barabași pretind energic continuarea obstrucțiunii.

Mai mulți membrii ai partidului independist au fost șilele acestea pe acasă și au adus de pe acolo șciirea, că alegătorii lor sunt foarte indignați, că partidul a curmat obstrucțiunea fără concesiuni naționale.

La începutul conferenței luă cuvântul Kossuth, care a șis între altele, că cu greu se mai pte schimba ceva din învoiala făcută, mai ales după-ke partidul, prin retragerea proiectelor militare, a raportat un ore-care triumf.

Akos Molnar dic, că decât nu-ș vor ține independiștii cuvântul ce l'au dat lui Khuen-Hedervary, nu se va mai afla nici un factor politic, care să între în negocieri cu partidul independist.

Barabas afirmă, că contele Khuen prin declarațiunile ce le-a făcut în ședința de Martii, și-a călcat cuvântul, căci aceste declarații sunt cu totul altele, decât acelea, de care a fost vorba în stipulațiunile sale cu independiștii. În fața acestei procederi, *partidul nu se mai pte considera legit.* Partidul trebuie să procedă decî energic față cu regimul actual.

Iuliu Justh e de părere, că cuvântul dat trebuie să se țină. Noi când am intrat în tratări cu Banul, am sciut, că pretenșiunile privitoare la înmulțirea contingentului armatei se vor presenta érăși, și că noi nu le putem amâna, decât cel mult pe un an. Așa-der nu am fost păcăliți.

Samuel Bakonyi dic, că Banul vreau să restorne art. de lege 30 din 1899, una din garanțiile cele mai tari ale legilor pactului. Acesta e un atentat direct în contra națiunii.

Dr. Francisc Krasnay crede, că ministru-președinte Khuen pte fi constrins a da declarațiuni clare. Dacă nu ne va promite mai multe concesiuni decât Szell, atunci și din considerație către acesta nu e motiv ca independiștii să aibă o altă atitudine față cu Khuen, decât față cu Szell. N'avem încredere în împărțirile ce ni-le face contele Khuen cu privire la pact. Propune o rezoluțiune, prin care se cere ca ministru-președinte să dea declarații obligătoare relativ la pretenșiunile naționale: de a se pune regimetele ungare sub comanda de oficeri maghiari; de a se introduce limba de comandă maghiară; de a se primi embleme ungurești deosebite.

Deputații Papp, Sebes, Putnoky vorbiră pentru continuarea luptei.

Forțe iritat se ridică apoi Kossuth și declară cu părere de rău, că vede, că s'a înșelat în părerea partidului și în părerea țării. Va trage de aici consecința, *demisiionând ca președinte al partidului și eșind din partid.* Ori ce s'ar întâmpla el se va ține de cuvânt. „Eu nu mă încred — aadause el — în acel spirit public al națiunii, care ar fi atât de puternic, încât triumfător să dea piept cu forța, decât ea vine. Eu așa-der nu voesc ca cu numele meu să espun țera de a căde pe burtă în mod rușinos.”

Bela Komjathy și Iuliu Justh, vice-presidenții partidului, cari au luat parte la negocierile cu Banul, declară că *s'alătură la declarația lui Kossuth.*

Se alăturară la ea și Endrey Moritz, Putnoky și Akos Molnar.

Kossuth cu cei cinci de mai sus au părăsit apoi sala conferenței. La use Kossuth se întorse încă o dată și declară, că *nu va mai pune piciorul pe pragul clubului.*

Ceilalți membrii ai partidului rămaseră deplin consternați. Bela Barabas luă presiul și declară, că partidul va lua numai mâne o hotărîre, căci se pare, că e

cas de neînțelegere, lucrul trebuie decî clarificat.

La propunerea lui Barabas se trimise apoi la Kossuth o deputație de trei cu rugarea să *reîntre în club.* Conferența se termină după miezul nopții.

La situație.

Organul partidului popular „*Alkotmány*” publică un articol relativ la noua situație politică, din care estragem următoarele:

„Khuen-Hedervary se mai bine discursul program al lui a fost prima victimă a independiștilor revoltați. N'a adus isbende naționale, n'a făcut promisiuni, a fost rezervat în totă privința, atât în chestiile militare cât și în cele economice; în dreptul public de la 67 este tot așa de intransigent, ca și în liberalism, a venit să facă tocmelă, der numai cu partidul kossuthist s'a învoit, ér partidul acesta acum după șese șile de beție triumfală, simte că-i tras pe sfără. Ori ai da vina lui Khuen, ori lui Kossuth, resultatul este deopotrivă: nul. Inse și Khuen a greșit, căci decât a vrut să între la tocmelă cu Francisc Kossuth, atunci trebuia să o facă în scris, pentru-ke *clara pacta, boni amici.* Atunci nu s'ar pte acusa reciproc, că și-au călcat cuvântul, pe când nici vorbă nu e de călcarea cuvântului, ci s'a făcut în adevăr tragere pe sfără în sensul, că lui Khuen i-au descoperit pretenșiunile naționale, ér el a tăcut, *ut consentire videatur,* ér pe Khuen l'a făcut să credă Kossuth, că el dispune de partidul său și că acesta va observa învoiala *nemine contradicente.*

Desamăgirea acum e generală, ér situația periculoasă. Pentru-ke nu se pte numi în fie-care șeptemână un nou guvern și decât lui Khuen îi va fi imposibilă guvernarea constituțională, așa cum a făgăduit adevă, că va governa în spiritul lui Szell, în mod legal și constituțional și decât se va poticni în ex-lex, ore unde se vor mai găsi nouse bărbai curagioși în partidul liberal, cari după atâtea fiasouri se mai îndrănescă a lua asupra lor guvernarea? Noi scim însuș pe unul. Acesta ar fi Banffy Dezső, care însuș nu și-ar alege soții în ministeriu dintre aceia, cari l'au trântit. El și-a publicat proclamațiunea, în care amenință cu disolvarea camerei, cu alegeri ex-lex și formațiune nouă de partid. Nu ne spăriem. Nu ne mai temem de nici un fel de drac.

S'a pornit discuția asupra programului ministrului președinte. Se pregătesce o nouă obstrucție, pentru-ke să nu se pte consolidă cabinetul lui. Ce va întreprinde el față cu acestea?...

„*Egyetértés*” organul lui Kossuth, vorbind despre conferența partidului independist ținută Martii seara după expunerea programului lui Khuen-Hedervary scrie în fruntea numărului său de Miercuri:

Partidul independist a discutat așii cinci ore în șir chestiunea, decât va trebui să se țină de ceea-ke a hotărît acest partid, că nu va împedea votarea indemnității și a contingentului normal, acum când ministrul președinte și-a călcat cuvântul?

Cinci ore a discutat partidul asupra discursului program, întrebându-se ce va urma după cinci șeptemâni, când discursul a desavuat, ce a susținut înainte cu cinci șile?

Partidul acesta a trecut cu vederea lipsa de calități, cari l'ar pte face pe Khuen-Hedervary vrednic să guverneze țera, der călcarea de cuvânt nu o pte trece cu vederea... Opinia publică a silit partidul independist la luptă desperată... Pentru ceea-ke va aduce viitorul, nu va fi responsabil acest partid, ci aceia, cari îl forțeză la această luptă desperată.

Consultarea de cinci ore până acuma n'are decât un rezultat, anume, că *Francisc Kossuth și-a dat dimisia din demnitătea de președinte al partidului.* Dimisia

acăsta nu pte să fie primită. Francisc Kossuth trebuie să rămână șeful partidului în interesul acestuia și în interesul țării.

Nouele proiecte militare.

La încheierea ședinței de Martii noul ministru de honveți *Kolozsvary* a depus pe biroul camerei cele două *proiecte militare noue*, schimbate acum a treia oră, și adevă: 1) Proiectul de lege prin care se dispune ca *legea militară* să mai fie ținută în vigoare provisoric până la finea anului 1903. 2) Proiectul de lege privitor la *recrutarea pe anul 1903.*

În primul proiect se susțin tôte dispozițiunile legii militare esistente relativ la contingentul recruților, dimpreună cu celelalte condițiuni până la finea anului 1903. Mai departe se dispune, că pe baza recensământului popular de la 1900, țerile coronei ungare au să dea 44.076 recruți. În fine se dic: „Proiectul pentru susținerea întocmai și pe mai departe său pentru schimbarea acestui contingent de recruți pentru armata comună și marină, ca și pentru honvedime, este a se presenta legislațiunei, după împrejurările date, pentru dobândirea unei nouse stabiliri pe cale constituțională înainte de finea anului 1903. Cu executarea acestei legi e încredințat ministrul de honveți, care va dispune în privința acăsta în înțelegere cu ministrul comun de răboiu.”

Recrutarea.

Al doilea proiect de lege despre *contingentul recruților pe 1903* dispune, ca obligații la serviciu din clasele de etate a celor născuți în 1882, 1881 și 1880 să fie recrutați excepțional în timpul de la *24 August până la 26 Septembrie 1903.* Contingentarea definitivă are să se facă la *30 Septembrie*, și împărțirea celor recrutați, la *26 Octomvrie.* Legea acăsta întră în vigoare în ziua promulgării sale și cu executarea ei este încredințat ministrul de honveți, care va dispune în înțelegere cu ministrul comun de răboiu.

Inainte de începerea ședinței de Martii a camerei s'au împărțit în tôte colțurile stradelor Budapestei nisce foi mici volante, pe care era scris cu litere mari:

„Maghiari! *Ludovic Kossuth* în anul 1848 a gonit din țera pe Banul Croației, *Iellacici!* Lașul Iellacici a fugit la Viena!

„În anul 1903 *Francisc Kossuth* ni-l'a adus pe cap pe trimisul Camarillei, pe Banul Croației.

„*Binecuvântată* fie memoria lui *Ludovic Kossuth*;

„*Jivio Francisc Kossuth!*”

SCIRILE DILEI.

— 19 Iunie v.

Români la gimnasiile săsesci. La gimnasiul săsesc din Sighișora au fost în anul 1902/903, 236 elevi, între cari 202 Germani, 19 Români, 15 Maghiari și 1 Jidov. — La gimnasiul săsesc inferior din Sebeș numărul școlarilor a fost 146: 93 Germani, 50 Români și 3 Maghiari.

La gimnasiul de stat din Sibiu au fost anul trecut 526 elevi, între cari *270 Români* 209 Maghiari, 45 Germani, 1 Slovac. Ore, la acest gimnasiu de stat cu majoritatea absolută românească a elevilor se predă limba și literatura română?...

Pretendent la tronul Serbiei. „*Petit Bleu*” din Bruxela spune: Scrisori din Constantinopol arată, că tînerul Milan Obrenovic are deja împrejurul său 2 consilieri, cari urmăresc de aprpe și în favorea sa evenimentele din Serbia și cari vor formula pretențiile sale de „frate și urmaș legitim al defunctului rege Alexandru”. Primii partizani ai tînerului Milan Obrenovic cred, că nu le va fi așa de greu de a-l aduce pe tron. Mulți ofițeri, vedend, că asasinii lui Alexandru și a Dragei nu sunt pedepsiți, ba chiar înaintați, vor fi gata la timpul oportun a se cotorosi de Petre Karageorgevic prin tôte mijlocele, spre a trage din crimă aceleași folose.

Studentii otrăviți. „Brassói Hirlep“ aduce scirea, că 30 studenți din Kecskemét, fiind alături în excursiune la *Tușnad*, au mâncat seara la un restaurant și noaptea cu toții s'au îmbolnăvit în mijlocul unor simptome de otrăvire. Atât ei, cât și doi profesori ai lor au vărsat de la 12 ore până la 5—6 în continuu. Medicul a constatat, că carnea, ce au mâncat-o era otrăvită. Fôia maghiară își exprimă speranța, că acel restaurator va fi dat afară din *Tușnad*.

Arestarea unui arhitect. În București a fost arestat țilele acestea arhitectul *Socolescu*, bănuț, că ar fi pus foc caselor sale, pentru a pute încasa suma de asigurare.

O miie de arestați politici sârbi, liberați. În virtutea legii prin care au fost amnistiați condamnații politici, au fost liberați până acum o miie de arestați între cari și *Kresovici*, vestitul martor în procesul atentatului contra regelui *Milan*. Alături când regele *Petru* a vizitat închisoarea, *Kresovici* s'a aruncat în genunchi la picioarele lui, cerându-i grația. Regele i-a răspuns: „Sunt rege constituțional prin urmare nu pot să grațiez pe cineva decât după propunerea ministrului de justiție“. *Kresovici*, după ce a fost liberat, a declarat unui diarist, că în procesul atentatului contra lui *Milan*, a depus fals din îndemnul regelui, care i-a dat și bani, promițându-i de a-l libera din închisoare ceea-ce însă n'a făcut.

Regimentul sârbesc nr. 6 ai cărui ofițeri au comis omorurile și care era mai înainte al regelui *Carol* al României, va purta numele de *Petru*.

Catastrofa de la Saragosa. În catastrofa de lângă *Saragosa* au ars mulți călători sub sfărâmăturile vagonelor. Între aceștia sunt mulți călugări și călugărițe. Podul era lung de 168 de metri. Cinci stâlpi ai podului s'au dărâmat sub greutatea trenului, 18 vagoane au căzut în rfu; alte 7 au rămas la capătul podului. Numai șese călători au rămas nevătămați. Lucrurile pentru scoterea cadavrelor vor dura mai multe țile. Numărul răniților în catastrofa de cale ferată de lângă *Saragosa* este de o sută decese. Mulți dintre ei sunt oribilași și mutilați și se roagă să fie ucși pentru a se pune capăt chinurilor ce îndură. Căldura ce domnesce acolo este de 44 de grade și cadavrele de sub dărâmături exalază un miros grôznic.

Marș forțat. Sub-locot. *Ioan Dăbuleanu* din reg. 5 de roșiori a plecat din *Craiova* alături la 5 dimineața. Ofițerul a ajuns la *T-Jiu* la 7.30 seara, mergând pe valea *Gilortului*; pentru întorcere a întrebunțat același timp, însă pe valea *Jiului*. Călătorul, ca și calul cari au parcurs 240 chilometri în două țile, sunt sănătoși.

Comunitatea evanghelică din București și-a ținut adunarea generală la 27 Iulie. Obiectul principal al discuțiilor a fost starea critică financiară. La această adunare s'a raportat, că imperiul german a urcat subvenția anuală de la 8000 mărci la 10,500 mărci.

Fecunditate. La *Bridgeton*, lângă *Glasgow*, nevasta unui lucrător al fabricii de oțel, anume *Colliguan*, a dat naștere la patru fete, cari însă n'au trăit decât vr'o câteva ore. Femeia, care are 28 de ani, și e măritată de 5 ani, a născut prima dată doi gemeni și după un an alți doi gemeni.

Isprăvile unui anarchist. Se adevărește, că în casa anarchistului *Parmeggiani*, s'au găsit la perchezițiunile făcute obiecte antice în valoare de mai multe milioane. *Parmeggiani* era șeful unei bande internaționale de spărgători și a fost condamnat în *Anglia* pentru șantagiu. Era cunoscut ca un anarchist feroce. În timpul războiului greco-turc, s'a încercat să organizeze un corp de voluntari.

Bursă pentru un absolvent de școlă comercială superioară. Ministrul

de comerț r. u. publică concurs pentru o bursă de 1350 corone, care se va acorda unui absolvent de academie sau școlă comercială superioară cu certificat eminent. Concurenții cari s'au distins deja prin studii practice în vr'o specialitate și posed cunoștințe de limbă vor fi preferați. Termenul pentru înaintarea petițiilor 31 Iulie a. c. Petițiile sunt a se adresa ministrului prin camera de comerț.

Gramatica română pentru Germani. D. *Gustav Weigand*, profesor de filologia română la universitatea din *Lipsca* a scos de sub tipar o gramatică românescă pentru Germani, care purtă titlul: „Praktische Grammatik der rumänischen Sprache von *Gustav Weigand*. — Leipzig. Editor *Johann Ambrosius Barth* 1903. Prețul 4.50 mărci.

Evoluțiunea.*

(Articol final).

V.

Nu pôte fi problema mea să scriu apologie în această serie de articole. Sarcina aceasta o vor lua asupra lor alții mai chemați, decât mine. Atâta știu, că cel-ce pleacă d'acasă să se înscrie la universitate sau academie și are în jurul pieptului său pantera credinței strămoșesci, nealterată prin savantulul vr'unui profesor secundar de istorie sau științele naturale ori prin atitudinea titubantă sau ignoranța catechetului — căci există din păcate și de aceștia — hipotesele unui *Gumplowicz*, *Sonnenberg* (*Somló*) e tuttu quanti nu-l vor influența câtu-și de puțin ori cât de grandios ar fi aparatul științific, cu care își espun ei teoriile lor sterpe.

Acela însă, care nu duce din familia părintescă o asemenea moștenire, ori în cursul studiilor secundare s'a lăsat influențat de lumina falsă cu care l'au imbibat nișce profesori, de cari bijăc toate școlile din străinătate și din patrie, va duce cu sine o inimă accesibilă și susceptibilă pentru toate năzbățiile moderne și pentru un asemenea tiner, expunerile mele, chiar de ar fi ele sprijinite cu argumentele cele mai convingătoare, nu vor ave nici cel mai mic efect. Vorba lui *Albrecht Rau*:

„Wäre der Glaube vorhanden, so würde dieser ganze gelehrte Apparat vollkommen überflüssig sein.“*)

Căci teoria evoluțiunii aduce cu sine o îngâmfare fără margini, și tinerul adăpat de ea își pare, că e un *Apollo* luminos, care privește cu milă și dispreț la toți cei-ce profesază teorii contrare, ca la nișce găgăuți întunecați, medievali și retrogradi.

Am avut ocaziune să cunosc asemenea tineri. Li găsesci chiar pe băncile școlilor secundare și am avut eu însu-mi asemenea elevi, cari umblau încă cu pantaloni scurți și îi auđiai deja balbâind despre teoria lui *Marx* asupra valorii și plus valorii, despre teoria lui *Lassale* numită, „legea de metal a simbriilor“ (das *eherne Lohngesetz*), despre mijloce de producție, capital și proletari și firesce despre... evoluție.

Sătul până la grêtă de asemenea aiurări pe cari le cunoseam în cele mai mici detalii și pe cari dincolo le combătusem de pe tribuna de conferințe și cu condeuil, am primit cu resignație într'o seară espunerile unui tiner, cu cultură academică, de dincoace, în cari espunerii se avintase la o înălțime olimpică de unde declarase toate părerile, contrare părerilor lui, de... teorii popesci.

De și căuta să mă sdobescă cu aerul de superioritate, ce și-l dădea, — totuși nu m'am speriat așa tare, căci clișeurile pe cari liceanii din țără le cunoseau mult mai exact, tinerul nostru le espunea foarte imperfect... și totuși avea iluzia, că-mi spune cine scie ce revelațiuni.

*) A se vedé n-rul 130 al „Gaz. Tr.“

*) *Albrecht Rau*: „Harnack, Goethe, D. Strauss und L. Feuerbach über das Wesen des Christenthums“ pg. 13 *Delitzsch*. Editura *Walter* 1903.

În inima acestuia învățaturile lui *Gumplowicz* ori *Sonnenberg* fără îndoielă au cădut ca sêmînta în pământul cel bun.

După ce am arătat pe scurt în numărul trecut, cam în ce ape se scaldă profesorul *Gumplowicz*, va trebui să arătăm acum, ce susține profesorul *Somlo* din *Oradea*, căci dela acesta pornisem.

Din estrasul, ce-l avem la dispoziție vedem, că *Somlo* în conferința cu pricina a susținut, că dispozițiile codului penal ungar, cari pedepsesc cu 2 ani închisore pe cel ce agită contra instituției căsătoriei, sunt barbare. (Se înțelege, fiind-că după teoria evoluționistă a socialiștilor în noua ordine de stat, în locul căsătoriei va intra amorul liber).

Lucruri barbare sunt de asemenea dispozițiile codului penal cari apără proprietatea, barbare sunt și pedepsele, cari se dicteză asupra celor ce agită contra confesiunilor și claselor.

Școlă, dice mai departe *Somlo*, este un izvor nesecat de înrîstări pentru ori ce suflet evoluționist, și ceea ce este mai grozav, este faptul, că o însemnată parte a instrucției publice este depusă în mâinile unor popi, cari nu lasă să ajungă decât răsfrântă lumina adevărului la ochii tinerimei.

Somlo a mai dis în conferința sa, că este un lucru necoresct și care trebuie abrogat, de a se face fundațiuni pentru anumite scopuri cu destinațiune perpetuă.

În ce ne privește pe noi, suntem dintre aceia, cari susținem instituția căsătoriei și proprietatea. Două din gimnasiile noastre stau sub conducerea popilor, er celalalte trei sunt și ele școle confesionale, unde profesorii, de și civili, tot în spiritul celor două dintăi instruiesc și dau educațiune. Avem mai departe numeroșe fundațiuni cu destinațiune perpetuă, pe cari le-au făcut ômeni pioși și iubitori de neam, și pe cari nu le-am lăsa să ni-le radă evoluționisții.

Etă de ce teoriile lui *Somlo*, care este profesor la o academie frecventată în mare parte de tineri români, ne interesează de aproape și pe noi.

Cumcă *Somló* condamnă §-ul 172 din codul penal, care a cerut deja atâtea jertfe de libertate de la Români, cu acesta el nu pôte să-i tragă pe sfôră decât pe cei naivi, deore-ce este cunoscut, că coreligionarii lui *Somló* au fost întotdeauna aceia, cari au aplaudat întemnițările Românilor și decă acuma se revoltă contra aceluia paragraf, acesta nu se face pentru ochii noștri cei frumoși, ci pentru că numitul paragraf se aplică în timpul din urmă — și contra socialiștilor.

Ar trebui să recapitulăm încă odată, ce dice evoluțiunea despre creațiune, suflet, creștinism, revelațiune și tot ce nouă până acuma ne-a fost scump, ca să înțelegem și mai bine durerea adincă, ce a trebuit să o simțăm ori ce Român bine cugetător, când din incidentul casului *Somló* o fôie românescă și bisericescă a scris la loc de frunte următoarele cuvinte:

„Ori cât de mult s'ar revolte cei cincî profesori de la academie de drepturi din *Oradea*-mare pentru principiile profesate de colegul lor *Somló*, și ori cât de bine s'ar pune într'ega societate maghiară pe partea lor — principiile evoluționiste român toluși adevăruri stabilite din partea științei modern, cari prin destituirea prof. *Somló* din postul cel ocupă nu pot fi făcute neesistente.

Nu mai avem nimic de dis.

A. P.

Societatea de lectură

„Inocențiu M. Clain.“

(Raportul general despre activitatea ei în anul 1902—1903.)

(Urmare).

2) Membrii societății

a) membrii ordinari:

Membrii ordinari ai societății în decursul acestui an au fost toți alumnii seminarei gr. cat. din *Blașiu*, — în număr de 58.

b) membrii fondatori:

1) † Esc. Sa Dr. I. Vancea, arhiiep și metropolit; 2) † Esc. Sa Mihail Pavel, epp; 3) Esc. Sa Dr. Victor Mihalyi de Apșa arhiiepiscop și metropolit de *Albula* și *Făgăraș*; Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu, episcop; 4) Sa Ioan M. Moldovan, prelat papal, preposit capitular și membru al Academiei Române; 6) † *Alesandru Micu*, canonic; 7) † Dr. *Alesandru Grama*, canonic; 8) Reverendissimul S. P. Mateiș, canonic; 9) Ilustritatea Sa *Iuliu Bardos*, inspector școlar în pensie; 10) † *Basilii Rațiu*, fost vicar foraneu și rector seminarial; 11) Stimata dōmnă *Iulia Laurențiu*; 12) Stimatul d-n *Iulia* de *Calmurky*; 13) Spectatul dōm Dr. *Todorescu*, medic militar; 14) Stimatul d-n *E. Măcelar*, preot pens.; 15) D-l căpitan *G. Petroviciu* (România); 16) On. d-n Dr. *Elefterescu*, prof. (București); 17) G. *Boeriș*, supra-locotenent c. r.; 18) On. d-n *Ioachim Totolan*, preot gr. cat.; 19) Stimata d-nă *Silvia Handrea*; 20) Institutul de credit și economii „Patria“; 21) Institutul de credit și economii „Economul“; 22) Institutul de credit și economii „Mureșana“; 24) † Dr. *Ioan Bob*, profesor și preot sem.; 25) † *Ioan Antoneli*, canonic; 26) † *Constantin Păfalvi*, canonic; 27) † *S. Cioclan*; 28) On. d-n *Ioan Bozac*, preot gr. cat.

c) membrii onorari:

1) III. Sa Dr. D. Radu, epp; 2) III. Sa I. M. Moldovan, prelat papal și preposit capitular; 3) † *Alesandru Mișă*, canonic; 4) † Dr. A. Grama, canonic; 5) † *G. Blăjanu*, prefect; 6) † *B. Rațiu*, fost vicar foraneu și rector seminarial; 7) Reverendissimul d-n Dr. *Victor Szmigelski*, canonic metropolit; 8) Reverendissimul d-n Dr. *Augustin Bunea*, canonic; 9) Reverendissimul d-n Dr. *Isidor Marcu*, canonic și rector sem.; 10) P. On. d-n *Ioan German*, profesor pens.; 11) M. On. d-n Dr. V. *Lucaciș*, paroh; 12) P. On. d-n Dr. E. *Dăianu*, protopop; 13) D-l A. *Boa Velcherianul*; 14) D-l *Iuliu Pop*; 15) D-l *Iosif Pop*.

d) membrii extra-ordinari:

1) On. d-l *Vasile Suciș*, prefect la tipografia sem.; 2) D-l *Iacob Munteanu*, învățător; 3) *Ioan Pușcariș*, teolog bienal; 4) *Mihail Demian*, teolog bienal; 5) *Zacharie Pop*, teolog bienal; 6) *Ilariș Viciș*, teolog bienal.

(Va urma).

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 2 Iulie. În ședința de ađi a dietei *Barabas* a declarat, că partidul independist va continua lupta contra guvernului, decă nu va primi promisiuni obligătoare de la ministru president, că în proiectul militar ce se va prezenta la toamnă camerei, se va cuprinde: limba de comandă maghiară, stindard și emblemă maghiară, educațiune militară maghiară, jurământul armatei pe constituție, isgonirea inimului „*Gotterhalte*“.

— Dr. A. *Vlad* s'a anunțat la cuvânt pentru ședința de mâine.

Budapesta, 2 Iulie. *Francisc Kosuth* a declarat delegațiunii, care s'a dus să-l rōge a reveni asupra demisiunii sale, că nu mai primesce să fie presidentul partidului, dër că nu va eși din partid.

Budapesta, 2 Iulie. Conte *Pejacevici* a fost numit Ban al *Croației*.

Viena, 2 Iulie. Se crede că împăratul nu va primi demisiunea cabinetului *Koerber*, dorind că până la toamnă să stea la postul său.

Literatură.

A apărut:

Dr. *Daniil P. Barcișanu*. Viața și activitatea lui. De Dr. *Petru Șpin*. Sibiu. Tiparul tipografiei arhiiepiscopale 1903. Prețul 50 fileri.

Proprietar: Dr. *Aurel Mureșianu*.

Redactor responsabil: *Traian H. Pop*.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru comandație.)

Scrieri literare pentru popor.

„Carnetul Roșu“, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de Moșul. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoară și distractivă. — „Moșul“ e cunoscut cetitorilor noștri din numărösele sale lucrări publicate în foiața ziarului Gaz. Trans. Prețul cu posta 50 bani.

„Caractere morale, exemple și sentințe ucluse din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de Ioan Popea. Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal.

„Castelul din Carpați“, roman din viața poporului român din Ardeal, de Jules Verne, tradus de d-l Dr. Victor Onușor cu o prefață de Dr. Eliă Dăianu. O carte foarte interesantă, care n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui Român. — Exemplarul broșat edit. populară 1 cor. 60, broșat edit. de lux 2 cor. 40 (plus 10 b. porto), legat 4 cor. (plus 20 b. porto).

Dietetica populară, scrisă cu deosebită considerație la modul de vețuire a țeranului român, de Simeon Stoica, medic pensionat. Conține vre o 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto)

Instrucțiunî populare despre datorițele și drepturile purtă datorului dere date de Wilhelm Niemandz. Această carte e un îndreptar de o trebuință nespus de mare pentru toți căpi au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„Omul“, noțiunî din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc de George Cătână inv. Această carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlei pop., pentru școlile de repetiție și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (plus 5 b. porto.)

Cugete și considerațiunî din experiența vieții lui Arghîrobarb. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scöse din pătania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.

Novete de Sienkiewicz: „Natură și vieță“, „Sluga veche“ și „Iancö musicantul.“ Traducere de I. C. Panțu; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

I. C. Panțu: „In plasă“, „In Baltă“, „Cale grea“, „La Cöde“, „La căreiuma lui Tiriplic.“ Schițe din viața dela țără. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panțu: „La țerg“, povestire din viața unui cioban. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

Lira Bihorului, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de Antoniu Pop. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani).

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților de G. Simu. Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

Săpătorul de bani, comediă în trei acte, localisată de A. Pop. Se recomandă mai ales pentru cei vräu să jöce teatrul. Prețul 24 bani (prin postă 28 b.)

Vieța după mörte, séu nemurirea sufletului, dedusă din misterii ființei omenesci și desertăciunea celor trecătoare, de I. P. Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

Poesii de R. V. Buticescu. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspîn și zimbire, poesii și prosă de A. Pop. Prețul 80 bani (cu porto 86 b.)

Taina norocului séu Povestea satului Nemerniceni de Tache Brânduș. Această carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+10 b. p.)

Balade populare de Avram Corcea costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

Banca de școlă de I. Dariu, 30 b. dlus 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educațiunii de I. Dariu, 40 b. (plus porto 10 b.)

Idealul învățătorului român de I. Dariu, 40 b. (plus porto 10 b.)

Tragedia Calvarului de abat. Henry Bolo traducere în românesce de membrii soc. de lect. „Inocențiu M. Clain“ din (Blașiu. Prețu 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).

Lilice dela Pind, poesii macedonene-originale și daco-române de P. Vulcan, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

Din compozițiunile pline de melodii românesce ale mult regretatului compositor-român Ciprian Porumbescu, tipărite și edate în edițiunî populare de d-na Mariöra Rațiu născută Porumbescu, se află de vëndare la Tipografia nöstră următoarele piese:

„Imn de urare“ cu două voci, „Hora Prahovei“, „A cădul o rază lină“ cu voce, „Fluturăș de nöpte“ polcă, „Frunză verde mărgărit“ cânt popular, „Pe câmpiile Stupcei“ polcă mazurca, „Fata popii“ cânt popular. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 bani porto. „Basmel Iășene“ vals, 1 cor. 50 b plus 10 bani porto. „Polpouriu“, din opereta „Crai nou“ 3 cor. și Overtura din opereta „Crai nou“ 1 cor. 50 bani plus 10 bani porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 1 Iulie n. 1903

Renta ung. de aur 4%	120.90
Renta de coröne ung. 4%	99.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	91.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.45
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	92.75
Bonuri rurale croate-slavone	99.25
Impr. ung. cu premii	198.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	155.75
Renta de hărtie austr.	100.20
Renta de argint austr.	100.15
Renta de aur austr.	120.90
Rente de coröne austr. 4%	100.60
Losuri din 1860.	153.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.20
Acții de-ale Băncei ung. de credit	731.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	661.50
Napoleonöri	19.05 1/2
Mărci imperiale germane	117.25
London vista	239.30
Paris vista	95.22 1/2
Note italiene	95.25

Nr. 9376—1903.

Licitațiune de vëndare.

In scopul vëndării aprobate de forurile mai înalte a realităților de case apartinătoare comunei orășenesci Brassó, și anume în:

- 1) Strada Brutarilor nr. 6 în valöre de 5995 cor. 40 bani.
- 2) Strada Castelului nr. 47 în valöre de 14287 cor. 20 bani.
- 3) Strada Orfanilor nr. 42 în valöre de 4625 cor.
- 4) Têrgul cailor nr. 18 în valöre de 44477 cor. 60 bani.

In 14 Iulie 1903, 10 öre a. m. se va ține licitațiune publică cu oferte la magistratul orășenesc (despărțemântul administrației realităților orășenesci), la care se invită amatorii de cumpărare.

Condițiunile de licitațiune și de ofert precum și cele ale contractului ce se va încheia cu cumpărătorii, se află depuse până la ziua de licitațiune în biroul administrației realităților orășenesci, unde amatorii de cumpărare le pot lua și în vedere pe timpul örelor de oficiu.

Brassó, 6 Iunie 1903.

(101,3—3) Magistratul orășenesc.

**Pentru
Sesonul de vară**

în Scheiu, șirul spitalului nr. 10, séu strada Caterinei nr. 2, (lângă școlile române), într'un loc foarte frumos și sănătos, cu grădină mare, bine arangiată, cu foisöre și vedere frumoasă, în fața sórelui, este o locuință constătătoare din 3 camere frumos mobilate, cu entrè separat, bucătărie, apaduct etc. **Se pot închiria imediat pentru sesonul de vară.**

Informații se pot lua tot acolo înderët în curte, spre grădină.

Cursul pieței Brașov.

Din 2 Iulie n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.92	Vënd.	18.96
Argint român.	18.80		18.92
Napoleonöri.	19.04		19.10
Galbeni	11.20		11.80
Ruble Rusesce	2.53		2.53 1/2
Mărci germane	117.10		117.50
Lire turcesce	21.50		21.60
Seris fone. Albina 5%	101.—		101.25

ANUNCIURI

sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provëdüt cu cele mai bune mijlöce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru töte speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în tolä mărimca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe trei luni . . .	6 cor.	Pe trei luni . . .	10 fr.
Pe șese luni . . .	12 „	Pe șese luni . . .	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România și străinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe șese luni . . .	2 „	Pe șese luni . . .	4 „
Pe trei luni	1 „	Pe trei luni	2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii carî se vor abona din nou, să binevoască a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“